

1. TOEPASSINGSGEBIED

Reikwijdte:

De instructie is van toepassing op aanvragers van Zuyderland MC, Heerlen en Sittard-Geleen.

Deze inzendinstructie is bestemd voor alle afnemers en inzenders van urine of blaasspoeling t.b.v. cytologisch onderzoek op de afdeling klinische pathologie.

Toepassingsgebied:

Dit document heeft betrekking op alle in te sturen urinemonsters naar de klinische pathologie:

- Urine
- Selectieve urine
- Katheter urine
- Blaasspoeling

2. DEFINITIES EN TERMEN

Definities en/of termen	Verklaring
BSN	Burger Service Nummer
CITO	Versnelde procedure / doorloop van het onderzoek
Cytologie	Celleer, microscopisch onderzoek van cellen
Interne inzenders	Medewerkers Zuyderland MC (Sittard-Geleen en Heerlen)
KCHL	Klinisch Chemisch en Hematologisch Laboratorium
KP	Klinische Pathologie
MMB	Medische Microbiologie
PA	Pathologische Anatomie, oude benaming Klinische Pathologie. Afkorting wordt echter nog algemeen gebruikt.
SAP	Systemen, Applicaties en Producten in gegevensverwerking, het ziekenhuis informatiesysteem van Zuyderland

3. BEVOEGDHEDEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

Inzender (aanvragend arts)	afname en transport van diagnostisch materiaal
Klinisch patholoog:	professioneel
Unitmanager:	organisatorisch en hiërarchisch

4. BENODIGDE MATERIALEN

4.1 Aanvraagformulier

- Aanvraagformulier voor algemeen cytologisch onderzoek
  - SAP aanvraag voor klinische pathologie.
  - Bij uitval SAP is een aanvraagformulier te downloaden via Huisnet Zuyderland, tabblad ICMT, noodprocedures laboratoria, noodformulieren ([Noodformulieren](#)).
  - Bij uitval van netwerk of Huisnet is een papieren aanvraagformulier te verkrijgen bij de afdeling Klinische Pathologie

4.2 Stickers of labels met

- Patiëntgegevens (naam, geboortedatum en geslacht)
- Bij voorkeur geprinte etiketten (SAP of Glims)

4.3 Potje, container (met passende lekvrije deksels)

- Potje of container, maximaal 50 ml

5. WERKWIJZE

5.1 Algemeen

Informatie en instructie over het aanvragen van een onderzoek voor klinische pathologie en over het invullen van het aanvraagformulier, al dan niet elektronisch, zijn te vinden op de website van het laboratorium KP en in de documenten

- a) [Aanvraag voor klinische pathologie, informatie voor artsen en patiënten](#)
- b) [Aanvraagformulieren KP; Instructie voor aanvragers](#)
- c) [Afnemen \(monster\)materiaal t.b.v. een aanvraag klinische pathologie](#)

5.2 Aanvragen cytologisch onderzoek urine en blaasspoeling

5.2.1 Elektronische aanvraag (SAP)

- Controleer of de juiste patiënt en juiste aanvrager zijn geselecteerd
- Vul relevante klinische gegevens en vraagstelling in
- Vul aard materiaal en verkrijgingswijze in
- Bevestig en **print** de order

5.2.2 Aanvraag **op papier** (noodprocedure)

Vul het aanvraagformulier Algemene Cytologie in, let op:

- Info patiënt: naam, voorletters, geboortedatum, patiëntnummer en eventueel BSN-nummer
- Info aanvrager: naam en aanvragercode SAP
- Info aanvraag: afnamedatum, afnametijd
- Klinische info: klinische gegevens, aard materiaal en vraagstelling

NB: Vermeld duidelijk de verkrijgingswijze, zeker als het monster geen spontaan geloosde urine is. De verwerking van spontaan geloosde urine en spoelingen/selectieve urine verschilt. De criteria bij cytologische beoordeling zijn afhankelijk van de verkrijgingswijze (o.a. celrijkdom, aanwezigheid van celgroepen en reactieve celveranderingen en instrumentatie effecten).

5.2.3 CITO-onderzoek

- Aanvragen voor CITO-onderzoek worden alleen gehonoreerd na overleg met een van de klinisch pathologen. In overleg tussen aanvrager en patholoog worden vraagstelling en, hierop afgestemd, te verwachten tijdsplan tot (voorlopige) uitslag besproken.
- Op een CITO-aanvraag dienen, naast de gebruikelijke aanvraaggegevens te worden vermeld:
  - CITO-beoordeling i.o.m. .... (naam patholoog)
  - Naam en telefoon- of seinumnummer ten behoeve van het doorgeven van de CITO-uitslag.

5.3 Materiaal afname en monsterbehandeling

- Neem het potje(s) en voorzie het potje van de benodigde patiëntgegevens: naam, geboortedatum en geslacht. (bij voorkeur d.m.v. een door SAP gegenereerde sticker/ label)
- Bij inzending van meerdere monsters / potjes dit duidelijk specificeren, d.m.v. een onderverdeling, op het aanvraagformulier en op de stickers van de potjes.
- Vang de urine of blaasspoeling op in potje / container.
- Urine is niet isotoon, waardoor celmateriaal in urine snel degenereert.
  - Bij cytologisch onderzoek van spontaan geloosde urine géén verzamelurine en géén ochtend urine gebruiken. Bij voorkeur de 2e urine van de dag, na enige lichaamsbeweging.
  - Bij katheter of stoma urine géén urine gebruiken die lang in de katheter- / stomazak gezeten heeft.

5.4 Verzendklaar maken

- De klinische pathologie werkt **niet** papierloos. Een monster voor cytologisch onderzoek dient samen met een ingevulde (en geprinte) aanvraag voor cytologisch onderzoek te worden verzonden.
- Controleer of de gegevens op het aanvraagformulier en potje overeenkomen.
- Bij een gecombineerde aanvraag (samen met onderzoek voor laboratoria KCHL en MMB) moet het voor het Frontoffice duidelijk zijn welk monster voor de pathologie is.
  - Voor betrouwbare cytologische diagnostiek is minimaal 10 ml en bij voorkeur 30 ml of meer urine nodig. Zeker bij instrumentatie urine kan mogelijk onvoldoende materiaal verkregen worden. Overleg eventueel met een van de pathologen over de verdeling tussen de verschillende laboratoria indien onvoldoende materiaal beschikbaar is (verdeling beschikbare materiaal in relatie tot kliniek en vraagstelling).
  - Markeer het monster bestemd voor cytologisch onderzoek met KP of PA.
- Breng de urine/spoeling **met spoed** naar het innamepunt.

5.5 Transport binnen openingstijden

Het potje met urine/spoeling kan, zonder vooraankondiging, binnen de openingstijden van het laboratorium ingezonden worden (maandag t/m vrijdag van 8.00 – 17.00 uur).

Zuyderland Sittard-Geleen

Breng het potje en het bijbehorende aanvraagformulier naar het innamepunt van materiaal t.b.v. de klinische pathologie:

- a) Frontoffice laboratoria
- b) Laboratorium liftje
- c) Laboratorium klinische pathologie

Zuyderland Heerlen

Breng het potje en het bijbehorende aanvraagformulier naar het innamepunt van materiaal t.b.v. de klinische pathologie:

- a) Frontoffice KCHL / laboratoria
- b) Balie van de bloedafname
- c) Balie laboratorium klinische pathologie
- d) Buizenpost (stop het urinemonster (goed afgesloten) in een plastic seal zakje en doe dit samen met het aanvraagformulier in de koker voor buizenpost. Toets voor KP nummer 400 op display van de buizenpost. (zie hiervoor ook het document [Buizenpost, transport \(monster\)materiaal t.b.v. KP locatie Zuyderland Heerlen](#)).

5.6 Tijdelijke opslag

Het potje met urine/spoeling mag **NIET** tijdelijk bij kamertemperatuur opgeslagen worden maar dient direct naar het innamepunt gebracht te worden. Indien dit niet mogelijk is kan de urine/spoeling eventueel maximaal 72 uur **in de koelkast** bewaard worden.

5.7 Transport buiten openingstijden

Breng potje met urine/spoeling en het bijbehorende aanvraagformulier zonder onnodige vertraging naar:

- Voor locatie Sittard-Geleen naar het frontoffice van de laboratoria.
- Voor locatie Heerlen naar het frontoffice KCHL / laboratoria

Indien dit niet mogelijk is kan de urine/spoeling eventueel maximaal 72 uur **in de koelkast** bewaard worden.

5.8 Advies of spoedgevallen

- Binnen de openingstijden van de klinische pathologie (8:00 – 17:00 uur) kan contact worden opgenomen met de unit Cytologie: toestel 15908, de coördinerend analist Cytologie: tel 088-459 3638 of een van de klinisch pathologen
- Buiten de openingstijden kan via de telefooncentrale van Zuyderland contact worden opgenomen met dienstdoende analist of patholoog: telefoon 088-4597777

6. BIJBEHORENDE DOCUMENTEN EN FORMULIEREN

- [Aanvraag voor klinische pathologie, informatie voor artsen en patiënten](#)
- [Aanvraagformulieren KP; Instructie voor aanvragers](#)
- [Afnemen \(monster\)materiaal t.b.v. een aanvraag klinische pathologie](#)
- [Buizenpost, transport \(monster\)materiaal t.b.v. KP locatie Zuyderland Heerlen](#)

7. LITERATUUR

n.v.t.

8. BIJLAGEN

n.v.t.